

[Udenrigsministeren.]

Danmark. Det ærede Medlem er sikkert enig med mig om, at vi kan ikke bygge vor Afsætning for vore Landbrugserhverv, heller ikke for andre Erhverv, paa et enkelt Marked, men maa indrette os paa at opretholde Muligheden for en Samhandel paa tilfredsstillende Vilkaar med forskellige Lande, og ikke mindst med de to Lande, som her spiller Hovedrollen for os, selv om der er en meget betydelig Forskel i den Udførsel, der finder Sted fra Danmark til hvert af de to Lande.

Jeg for min Del kan da kun sige, at jeg ser ikke, at der her er angivet farbar Vej i de Ord, der er fremkommet fra det ærede Medlem.

Den tredje Anvisning gik ud paa at afvise den Handelskonvention, som vi nu har drøftet i et Par Dage. Visdommen deri har jeg haft Lejlighed til at udtale mig om, og jeg skal ikke vende tilbage dertil. Jeg tror ikke, at der vilde være Klogskab i det underlige Spil, paa den ene Side at beskytte og fremme visse engelske Interesser i Strid med Englands Handelspolitik og saa samtidig gaa direkte mod England paa det Punkt, hvor England har rettet en indtrængende Opfordring til de forskellige Stater, der er Medlemmer af Folkeforbundet, om at tage den Beslutning, som dette høje Ting for sit Vedkommende tog i Gaar.

Jeg ser da ikke i de Anvisninger, der er givet af det ærede Medlem, noget Grundlag at bygge paa; men jeg vil give ham Ret i dette, at der er en betydelig Usikkerhed i hele vor økonomiske Stilling, ikke mindst som Følge af Usikkerhed i andre Landes økonomiske Politik i dette Øjeblik. Jeg har for længst peget derpaa; jeg har stærkt understreget i Udtalelser overfor Offentligheden, at vi ikke kan regne med at have fast og varigt Solskin i Danmark, medens det tordner økonomisk set i Landene omkring os. Vi maa regne med, at Virkningerne af den almene økonomiske Krise i større eller mindre Grad gør sig gældende ogsaa hos os.

Hvor store Virkningerne vil blive, vil ganske naturligt afhænge af, om dette hører til de langvarige Kriser eller til de kortvarige Kriser, og jeg tvivler om, at der er nogen, der med nogenlunde Rimelighed kan forudsige dette i Øjeblikket.

I Aarene efter Krigen har de Konjunkturbevægelser, som ogsaa før Krigen voldte saa meget Besvær, taget et næsten hysterisk Præg, de er brudt løs med en ubehersket Voldsomhed og er derefter undertiden overraskende hurtigt taget af. Omskiftningerne har været langt hyppigere og langt vold-

sommere, end de har været tidligere. Der synes at være nogen Mulighed for, at den Krise, vi nu staar overfor, kan komme til at høre til de forholdsvis kortvarige.

Denne Krise hører jo ikke til de i den Forstand dybt alvorlige, at der foreligger for Menneskeheden en Mangel paa Muligheder for at skaffe sig de nødvendige Varer. Den nuværende europæiske Krise og Verdenskrise paa det økonomiske Omraade beror ikke paa Varemangel, den beror paa, at der er en Forvirring, et vist Anarki, i Fordelingen mellem Verdensdele, mellem Folk, mellem Klasser og mellem Personer indenfor de enkelte Folk.

Men naar Krisen da ikke er af egentlig varemæssig Karakter, naar Teknikken ligesom har løst sin Opgave til Gunst for Menneskene og kun overladt Menneskene den, om man vil, statsmandsmæssige og nationaløkonomiske Opgave at faa Varernes Overflod fordelt paa en forstandig Maade, saa skulde der i og for sig være Betingelser for, at Krisen overvindes, hvis store Folk og stærke Folkeklasser ikke ødelægger det hele i et nyt Anfald af Vanvid af lignende Art som det, Verdenskrigen var. Derfor er der i hvert Fald en Mulighed for, at den Krise, vi nu staar i, ikke bliver af saa faretruende Karakter, ikke bliver af saa langvarig Art, som det undertiden ventes.

Naar vi nu ser paa Danmarks Stilling overfor det, maa vi erkende, at i een Henseende maa det danske Samfund være meget følsomt overfor Kriser i andre Lande, fordi Danmark med 1 000 Kr.'s Omsætning pr. Hoved hvert Aar er det Land, indenfor Europa i hvert Fald, der har den største udenrigske Omsætning. Det betyder ganske naturligt, at Bevægelser i den øvrige Verden har en særegen Betydning for os. Men til Gengæld staar vi i Danmark i mange Henseender bedre rustet end de fleste andre Folk til Trods for de Fejl, der i dansk Erhvervsliv blev begaaet i de nærmeste Aar efter Krigen.

For vort Landbrugs Vedkommende staar vi med den meget tunge og i Forhold til tidligere procentvis stærkt voksende Gældsbyrde, som det ærede Medlem Hr. Niels Frederiksen har dvælet ved. Det er Skyggesiden og Vanskeligheden for dansk Landbrug. Paa den anden Side staar vi med en overlegen Produktionsevne i Forhold til Landbruget næsten alle andre Steder, naar man tænker paa det samlede Landbrug, store og smaa, under eet. Vi staar med Hensyn til Udbyttet pr. ha af de forskellige Kornsorter blandt de forreste Lande i Europa, vel egentlig kun over-